

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης

ΤΟΜΟΣ Γ

Δρ Δημήτρης Σιδέρης

Εργασιακές Σχέσεις Εργατικό Δίκαιο

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Εργασιακές Σχέσεις - Εργατικό Δίκαιο

Σημείωση

Το ΕΑΠ είναι υπεύθυνο για την επιμέλεια έκδοσης και την ανάπτυξη των κειμένων σύμφωνα με τη Μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Για την επιστημονική αριότητα και πληρότητα των συγγραμμάτων την αποκλειστική ευθύνη φέρουν οι συγγραφείς, κριτικοί αναγνώστες και ακαδημαϊκοί υπεύθυνοι που ανέλαβαν το έργο αυτό.

Copyright © 2008

Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Σαχτούρη 16 & Αγ. Ανδρέου, 26222 Πάτρα
Τηλ.: (2610) 367300 Φαξ: (2610) 367350

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
του τόμου
ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος Σπουδών
Ιωάννης Κεχαγιάς
Αναπληρωτής Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Συντονιστής της Θεματικής Ενότητας, Επιστημονικός Επιμελητής
Χαράλαμπος Ανθόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Συγγραφή
Δρ. Δημήτρης Σιδέρης

Κριτική Ανάγνωση
Δρ. Λαμπρινή Καρπούζου

Γλωσσική Επιμέλεια
Μαρία - Αντωνία Χαροφύλακα

Καλλιτεχνική Επιμέλεια-Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Άρτεμις Πετροπούλου

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού
και γενική επιμέλεια των εκδόσεων

ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ

ISBN: 978-960-538-728-0

*Σύμφωνα με τον Ν. 2121/1993,
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΟΜΟΣ Γ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΠΑΤΡΑ 2008

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Δημήτριος Σιδέρης γεννήθηκε στις Σέρρες το 1970 και ζει στη Θεσσαλονίκη από το 1988. Σπούδασε στο Τμήμα Νομικής του Α.Π.Θ. από όπου ανακηρύχθηκε διδάκτωρ του Εργατικού Δικαίου με θέμα διατριβής «Η προστασία του μισθωτού από την αφερεγγυότητα του εργοδότη», εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη – Αθήνα, 2005. Άλλα έργα του: Η ποινική προστασία του μισθού (α.ν. 690/1945), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη – Αθήνα, 2004, Το εργασιακό καθεστώς των διευθυνόντων υπαλλήλων, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη – Αθήνα, 2005.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	15
-----------------	-----------

ΜΕΡΟΣ Α

ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Χαρακτηριστικά του Ατομικού Εργατικού Δικαίου	17
--	-----------

Σκοπός	17
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	17
Έννοιες-Κλειδιά	17
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	17

Ενότητα 1.1

Οριοθέτηση των Εργασιακών Σχέσεων	18
1.1.1 Πηγές του Εργατικού Δικαίου	20
1.1.2 Αρχές του Εργατικού Δικαίου	21
Α) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης.....	21
Β) Η αρχή της ισότητας των φύλων	22
Γ) Η αρχή της ευνοϊκότερης ρύθμισης	23

Ενότητα 1.2

Η έννοια της εξαρτημένης εργασίας	25
1.2.1 Σύμβαση Εργασίας	25
1.2.2 Κριτήρια χαρακτηρισμού ως «εξαρτημένη εργασία»	27
1.2.3 Δικαστηριακή Πρακτική για την εξαρτημένη εργασία	28
Σύνοψη	30
Γλωσσάρι	30
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	30

Κατάλογος Ελέγχου	30
-------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συμβάσεις Εργασίας 31

Σκοπός	31
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	31
Έννοιες-Κλειδιά	31
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	31

Ενότητα 2.1

Τα είδη των συμβάσεων και η κατάρτισή τους	32
2.1.1 Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου και αορίστου χρόνου	32
2.1.2 Ευρωπαϊκή Ένωση και συμβάσεις ορισμένου χρόνου	33
2.1.3 Η κατάρτιση της σύμβασης εργασίας	34

Ενότητα 2.2

Λειτουργία των συμβάσεων	36
2.2.1 Άκυρες συμβάσεις εργασίας	36
Α) Καταγγελία της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου	36
Β) Καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου	39
2.2.2 Ακυρότητα της καταγγελίας	42
2.2.3 Αναγκαστικές προσλήψεις προστατευόμενων ατόμων	43
2.2.4 Συμβάσεις εργασίας και Ελληνική Νομολογία	44
Σύνοψη	46
Γλωσσάρι	46
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	46
Κατάλογος Ελέγχου	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Εργοδότης - Εργαζόμενος στο πλέγμα των εργασιακών σχέσεων 47

Σκοπός	47
--------------	----

Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	47
Έννοιες-Κλειδιά	47
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	47

Ενότητα 3.1

Μερική και πλήρης απασχόληση	48
3.1.1 Ο μισθός: Η έννοια του μισθού	49
3.1.2 Η προστασία του μισθού	50
Α) Επίσχεση εργασίας	50
Β) Κήρυξη πτώχευσης	50

Ενότητα 3.2

Ο ρόλος της εργοδοσίας στις εργασιακές σχέσεις	51
3.2.1 Ο εργοδότης	51
3.2.2 Η επιχειρησιακή συνήθεια	52
3.2.3 Το διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη	53
3.2.4 Υποχρεώσεις του εργοδότη	55
3.2.5 Προαγωγές	56
3.2.6 Πιστοποιητικό Εργασίας	57
3.2.7 Άδεια αναψυχής	58

Ενότητα 3.3

Ο ρόλος του εργαζόμενου στις εργασιακές σχέσεις	60
3.3.1 Διακρίσεις εργαζομένων	60
3.3.2 Υποχρεώσεις του εργαζόμενου	62
3.3.3 Στράτευση του εργαζόμενου	64

Ενότητα 3.4

Πειθαρχικό δίκαιο της επιχείρησης - Απολύσεις	66
3.4.1 Απολύσεις για οικονομοτεχνικούς λόγους	67
3.4.2. Αποχή του εργαζόμενου από την εργασία του	70
3.4.3 Απόλυση εγκύου	71
3.4.4 Απόλυση μετά από υποβολή μήνυσης	73
3.4.5 Ομαδικές απολύσεις	74

Σύνοψη	76
Γλωσσάρι	76
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	76
Κατάλογος Ελέγχου	77
Σύνοψη πρώτου μέρους	78

ΜΕΡΟΣ Β

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Σκοπός	81
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	81
Έννοιες-Κλειδιά	81
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Συνδικαλιστικές Οργανώσεις **83**

Σκοπός	83
--------------	----

Ενότητα 4.1

Η οργάνωση των σωματείων	84
4.1.1. Η συνδικαλιστική ελευθερία	84
4.1.2. Ίδρυση	84
4.1.3. Είδη σωματείων	84
4.1.4. Εσωτερική οργάνωση	85

Ενότητα 4.2

Η λειτουργία των σωματείων	86
4.2.1. Σχέση σωματείου και μελών	86
4.2.2. Δραστηριότητες των συνδικαλιστικών σωματείων	87
4.2.3. Διάλυση	88
4.2.4. Συμβούλια εργαζομένων	88
Σύνοψη	90

Κατάλογος Ελέγχου	90
-------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συλλογικές συμβάσεις εργασίας **91**

Σκοπός	91
--------------	----

Ενότητα 5.1

Ρυθμίσεις των συλλογικών συμβάσεων εργασίας92

5.1.1. Περιεχόμενο των συλλογικών συμβάσεων εργασίας	92
--	----

5.1.2. Διάρκεια	92
-----------------------	----

5.1.3. Είδη	93
-------------------	----

5.1.4. Κατάρτιση	93
------------------------	----

Ενότητα 5.2

Δεσμεύσεις των συλλογικών συμβάσεων εργασίας95

5.2.1 Διαπραγματεύσεις	95
------------------------------	----

5.2.2. Μεσολάβηση – Διαιτησία	95
-------------------------------------	----

5.2.3 Δέσμευση	96
----------------------	----

5.2.4. Συρροή	97
---------------------	----

5.2.5 Απεργία	97
---------------------	----

Σύνοψη100

Γλωσσάρι	100
----------------	-----

Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	100
-----------------------------------	-----

Κατάλογος Ελέγχου	100
-------------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	101
-------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	102
-----------------	-----

Απαντήσεις Ασκήσεων Αυτοαξιολόγησης	102
---	-----

Συντομογραφίες

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
α.ν.	αναγκαστικός νόμος
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Αρμ	Αρμενόπουλος (νομικό περιοδικό)
δ.α	δικαστική απόφαση
ΔΕΝ	Δελτίο Εργατικής Νομοθεσίας (νομικό περιοδικό)
ΔΕΥΡΚ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Ειρ	Ειρηνοδικείο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕργΔ	Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου (νομικό περιοδικό)
ΕλλΔνη	Ελληνική Δικαιοσύνη (νομικό περιοδικό)
Εφ	Εφετείο
ΜονΠρ	Μονομελές Πρωτοδικείο
ν.	νόμος
ν.δ.	νομοθετικό διάταγμα
ΝοΒ	Νομικό Βήμα (νομικό περιοδικό)
Ολ.ΑΠ	Ολομέλεια Αρείου Πάγου
π.δ.	Προεδρικό Διάταγμα
σ.σ.ερ	Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας